

PORODI U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA U HRVATSKOJ 2010. GODINE

- Childbirths in Health Institutions, Croatia 2010

U 2010. godini u rodilištima Hrvatske ukupno je, temeljem individualnih prijava poroda, registrirano 42.694 poroda s 43.419 ukupno rođenih. Od 43.419 ukupno rođenih, 43.209 djece je živorođeno i 210 mrtvorodjeno, a od živorođenih je umrlo 130 novorođenčadi od kojih u prvih sedam dana života 113.

Ovi podaci iz zdravstvenih ustanova su odraz rada rodilišta i razlikuju se od podataka Državnog zavoda za statistiku koji se, prema UN-ovojo i EUROSTAT-ovojo metodologiji, odnose na djecu čije majke imaju prebivalište u RH i nisu bile odsutne iz RH dulje od jedne godine, kao i djecu majki koje nemaju stalno prebivalište u RH, ali na području RH borave jednu godinu ili dulje. Prema ovom izvoru, u Hrvatskoj je u 2010. godini bilo 43.361 živorođenih (tablica 2.). Rodilišni podaci uključuju i rođene čije stalno prebivalište nije u RH, a njihov broj je nakon ratnog razdoblja u neprekidnom padu i u 2010. godini je registrirano 99 poroda majki iz drugih država, pretežito iz Bosne i Hercegovine. Zbog osobitog javnozdravstvenog značaja perinatalne skrbi i dosadašnje evidencije poroda koja nije omogućavala praćenje čitavog niza osnovnih pokazatelja kvalitete skrbi, od 2001. godine je uveden novi obrazac prijave poroda te poseban obrazac za prijavu perinatalne smrti. Nova evidencija omogućava procjenu utjecaja medicinske skrbi na ishod – porod djeteta i stanje majke nakon poroda (broj kliničkih i ultrazvučnih pregleda u trudnoći; vrijeme prvog pregleda; način početka i završetka poroda; sudjelovanje medicinskog osoblja pri porodu; primjena analgezije, anestezije i transfuzije; komplikacije u porodu i babinjama; duljina hospitalizacije; Apgar ocjena i patologija/komplikacije u djetetu, podaci o uzroku smrti u slučaju smrti majke ili djeteta). Osim osnovnih medicinskih značajki koje mogu utjecati na ishod poroda na obrascu su i neke biološke (dob, antropometrijske mjere) i socijalne značajke (bračnost, obrazovanje, zanimanje, radni status, životne navike poput pušenja, uzimanja alkohola ili psihoaktivnih droga). Navedene značajke mogu se pratiti i prema zdravstvenim ustanovama odnosno prema tipu ustanove (klinička, županijska i izvanbolnička rodilišta) te utvrđene razlike između ustanova i regija koristiti u poboljšanju kvalitete skrbi i perinatalnog ishoda. Odabrani pokazatelji perinatalne skrbi prikazani su na tablicama 1.- 6. i slikama.

Prema dobi majke najučestaliji porodi su u dobi 25-29 godina (96,5 poroda na 1.000 žena te dobi), slijede porodi u dobi 30-34 godine (82,3 poroda na 1.000 žena te dobi), potom u dobi 20-24 godine (54,9 poroda/1.000 žena te dobi). Trend smanjenja rađanja u mlađim dobnim skupinama (dob ispod 20 godina) i porasta rađanja u dobi iznad 35 godina karakterističan za razvijene zemlje nalazimo i u Hrvatskoj. Na 1000 djevojaka u dobi 15-19 godina zabilježeno je 12

poroda, dok je u dobi 35-39 godina 35 poroda /1000 žena i u dobi 40-44 godine 5,9 poroda /1000 žena.

Najviše je registrirano prvi poroda, u udjelu od 49,2%, poroda, drugih po redu je bilo 33,3%, trećih po redu 11,9% i višeg reda rođenja 5,7%. U razdoblju 2002.-2009. godine nije bilo značajnih promjena u strukturi rođenih u odnosu na red rođenja, ali 2010. godine za 1% raste udjel prvi poroda, a pada udjel poroda trećeg i višeg reda rođenja. Oko 83 % rodilja nije imalo ranijih prekida trudnoće, 13,1% su imale jedan prekid trudnoće do sadašnjeg poroda, a manje od 4 % je imalo više prekida trudnoće. Slična raspodjela bilježi se već nekoliko prethodnih godina.

Nastavlja se trend porasta dovršenja poroda carskim rezom, (188,2/1.000 živorođenih u 2010. godini i 175/1.000 živorođenih u 2009. godini; stopa izračunata na rodilišne podatke!). U 2010. godini je bilo 8.130 carskih rezova odnosno činili su 19,0% poroda (7.813 carskih rezova u 2009. godini; 17,7% poroda). Među porodima bilo je i 476 dovršenih vakuum ekstrakcijom (1,1%), a u 162 slučajeva (0,4%) je bio vaginalni, asistirani porod djeteta na zadak.

U 17.124 rodilja (40,1%) je bio porod s epiziotomijom (2009. godine u 18.869 rodilja ili 42,8%). U 26 % rodilja zabilježene su komplikacije u trudnoći: 8.986 (21,05%) ih je s jednom komplikacijom, 1674 (3,92%) s dvije komplikacije i 428 (1%) s tri ili više komplikacija. Od 13.691 komplikacija najučestalija je infekcija mokraćnog sustava u trudnoći (u 5,5% svih rodilja), slijedi prijevremeni porod (4,2%), prijeteći pobačaj do 22. navršenog tjedna gestacije (2,6%), gestacijska hipertenzija (2,3%), gestacijski dijabetes(2,2%) i sumnja na intrauterini zastoj rasta (1,7%), preeklampsija (1,1%), oplodnja «in vitro» (0,9%) korioamnionitis (0,7%), i insuficijencija cerviksa sa serklažom (0,6%). U 7.625 rodilja (17,9%) je zabilježena jedna ili više komplikacija u porodu ili babinjama. Najučestalije porodne komplikacije su: laceracija medice (10,9%), retinirana posteljica (1,9%) i prijevremena ruptura ovojnica 24 sata prije poroda (1,2%).

Od ukupno 42.694 poroda, s jednim djetetom je bilo 42.001 (98,4%). Blizanci su rođeni iz 663 poroda (1,6%), trojci iz 28 poroda (0,07%), a četvorci iz dva poroda.

Udio živorođenih porodne težine ≥ 2.500 grama je u 2010. godini 95,5% (u 2009. godini 95,3%). Najviše djece je rođeno s porodnom težinom 3.000-3.500 grama (15.826, odnosno 36,6%). Djece niske porodne težine (ispod 2.500 grama) 2010. godine je bilo 4,5%, a njihov udio se već godinama kreće oko 5%.

U 2010. godini su zbog komplikacija u trudnoći, porodu ili babinjama u Hrvatskoj umrle četiri žene (stopa 9,22/100.000 živorođenih). Dvije smrti su uzrokovane cirkulacijskim bolestima, 1 tromboembolijom, a 1 zbog bolesti dišnog sustava.

Tablica - Table 1. **BROJ PORODA, MRTVOROĐENČADI I UMRLE NOVOROĐENČADI U RODILIŠTIMA U HRVATSKOJ U 2010. GODINI - The number of childbirths, stillbirths and neonatal deaths in Croatian health institutions in 2010.**

OPĆINA / USTANOVA Community / Institution	Broj poroda No. childbirths	Ukupno rođenih Childbirth total	Živorođenih Liveborn	Mrtvorođenih Stillborn	Umrle novorodjenčadi Neonatal deaths
BJELOVAR / O.B. BJELOVAR	737	745	739	6	2
ČAKOVEC / ŽB ČAKOVEC	1.153	1.164	1.158	6	0
DUBROVNIK / O.B.DUBROVNIK	1.148	1.167	1.161	6	5
ĐAKOVO / D.Z.ĐAKOVO	0	0	0	0	0
GOSPIĆ / O.B.GOSPIĆ	254	255	253	2	0
IMOTSKI / D.Z. IMOTSKI	28	28	28	0	0
KARLOVAC / O.B. KARLOVAC	989	1.003	1.000	3	2
KNIN / O.B. KNIN	229	234	230	4	0
KOPRIVNICA / O.B."DR T. BARDEK"	1.015	1.040	1.036	4	1
KORČULA / D.Z. KORČULA	1	1	1	0	0
MAKARSKA / D.Z."R.ANTUNOVIĆ"	33	33	33	0	0
METKOVIĆ / D.Z. METKOVIĆ	210	210	210	0	0
NAŠICE / O.Ž.B. NAŠICE	476	480	479	1	1
NOVA GRADIŠKA / O.B. NOVA GRADIŠKA	395	399	396	3	0
OGULIN / O.B.OGULIN	174	178	175	3	0
OSIJEK / K.B.C. OSIJEK	2.505	2.550	2.529	21	14
PAKRAC / O.B. PAKRAC	619	624	621	3	2
POŽEGA / O.Ž.B. POŽEGA	593	600	600	0	0
PULA / O.B.PULA	1.498	1. 519	1.515	4	5
RIJEKA / K.B.C.RIJEKA	3.070	3.124	3.112	12	12
SINJ / D.Z.SINJ	71	71	71	0	0
SISAK / O.B."DR I. PEDIŠIĆ"	926	935	928	7	1
SLAVONSKI BROD/O.B."DR J. BENČEVIĆ"	1.180	1.195	1.192	3	6
SPLIT / K.B.C. SPLIT	4.985	5.091	5.071	20	21
ŠIBENIK / O.B. ŠIBENIK	690	705	704	1	1
VARAŽDIN / O.B.VARAŽDIN	1.946	1.967	1.958	9	4
VELA LUKA / D.Z. VELA LUKA	1	1	1	0	0
VINKOVCI / O.B.VINKOVCI	1.194	1.211	1.207	4	0
VIROVITICA / O.B.VIROVITICA	840	846	844	2	2
VUKOVAR / O.B. VUKOVAR	361	361	361	0	0
ZABOK / O.B. ZABOK	1.013	1.025	1.017	8	1
ZADAR / O.B.ZADAR	1.748	1.771	1.763	8	3
Zagreb / K.B. "MERKUR"	1.623	1.641	1.635	6	0
Zagreb / K.B.C. "SESTRE MILOSRDNICE"	3.252	3.294	3.284	10	3
Zagreb / K.B.C. KLIN.ŽEN.B.I POR	4.092	4.238	4.200	38	31
Zagreb / K.B."SVETI DUH"	3.392	3.454	3.440	14	13
Zagreb / S.B. PODOBNIK	253	259	257	2	0
HRVATSKA - Croatia	42.694	43.419	43.209	210	130

Izvor podataka: Prijave poroda iz zdravstvenih ustanova
 Source of information: Birth confirmation form from health institutions

Tablica - Table 2.

BROJ PORODA, UKUPNO ROĐENIH, ŽIVOROĐENIH, MRTVOROĐENIH I UMRLE NOVOROĐENČADI REGISTRIRAN U RODILIŠTIMA HRVATSKE U RAZDOBLJU OD 2001. DO 2010. GODINE - The number of deliveries, childbirth totals, livebirths, stillbirths and neonatal deaths recorded by Croatian maternity wards in the period 2001-2010

GODINA	Broj poroda	Broj ukupno rođenih	Broj živorođenih
	<i>No. of deliveries</i>	<i>Childbirth total</i>	<i>Livebirths</i>
Year			
2001.	38.666	39.119	38.887
			40.993*
2002.	39.408	39.927	39.698
			40.094*
2003.	38.925	39.398	39.181
			39.668*
2004.	40.210	40.687	40.469
			40.307*
2005.	42.248	42.811	42.574
			42.492*
2006.	41.323	41.817	41.600
			41.446*
2007.	41.711	42.332	42.136
			41.910*
2008.	43.336	43.980	43.776
			43.753*
2009.	44.068	44.706	43.515
			44.577**
2010.	42.694	43.419	43.209
			43.361**

Napomene: * - podaci Državnog zavoda za statistiku prema stalnom prebivalištu roditelje u Hrvatskoj godinu ili dulje (EUROSTAT metodologija)

Notes: * - Central Bureau of Statistics data - the number of live births comprises all children whose mothers are permanent residents of the Republic of Croatia longer than a year (EUROSTAT methodology)

Tablica - Table 3. RODILJE PREMA BROJU RANIJIH PORODA U RAZDOBLJU OD 2001. DO 2010. GODINE -
Childbearing women in the period 2001-2010 by the number of previous childbirths

GODINA Year	UKUPNO Total	BROJ DOSADAŠNJIH PORODA								
		Childbirths till present							Unknown	
		0	1	2	3	4	5	6	7 >	Nepoz.
2001.	38.666	18.289	12.468	5.107	1.674	621	271	100	136	0
	100%	47,29	32,25	13,21	4,33	1,61	0,70	0,26	0,35	0,00
2002.	39.408	18.309	13.528	4.882	1.623	581	219	131	135	0
	100%	46,46	34,32	12,39	4,12	1,47	0,56	0,33	0,34	0,00
2003.	38.925	18.732	13.174	4.460	1.496	578	229	125	131	0
	100%	48,12	33,84	11,46	3,84	1,48	0,59	0,32	0,34	0,00
2004.	40.210	19.498	13.470	4.697	1.459	576	256	119	135	0
	100%	48,50	33,51	11,68	3,63	1,43	0,63	0,29	0,33	0,00
2005.	42.248	19.851	14.238	5.573	1.517	539	249	128	153	0
	100%	46,99	33,70	13,19	3,59	1,28	0,59	0,30	0,36	0,00
2006.	41.323	19.682	13.933	5.212	1.458	511	258	120	149	0
	100%	47,63	33,72	12,71	3,53	1,24	0,62	0,03	0,36	0,00
2007.	41.711	19.976	13.995	5.220	1.504	525	220	112	159	0
	100%	47,89	33,55	12,52	3,6	1,26	0,53	0,27	0,38	0,00
2008.	43.336	20.821	14.615	5.341	1.556	514	234	119	136	0
	100%	48,05	33,72	12,32	3,59	1,19	0,54	0,27	0,31	0,00
2009.	44.068	21.147	14.843	5.517	1.582	505	217	119	138	0
	100%	47,99	33,68	12,52	3,59	1,15	0,49	0,27	0,31	0,00
2010.	42.694	21.001	14.202	5.060	1.448	520	213	121	129	0
	100%	49,20	33,26	11,85	3,39	1,22	0,50	0,28	0,30	0,00

Tablica - Table 4. RODILJE PREMA BROJU RANIJIH PREKIDA TRUDNOĆE U RAZDOBLJU OD 2001. DO 2010. GODINE -
Childbearing women in the period 2001-2010 by the number of previous abortions

GODINA Year	UKUPNO Total	BROJ DOSADAŠNJIH PREKIDA TRUDNOĆE								
		No. of abortions till present							Unknown	
		0	1	2	3	4	5	6	7 >	Nepoz.
2001.	38.666	31.583	5.324	1.283	325	88	39	9	15	0
	100%	81,68	13,77	3,32	0,84	0,23	0,10	0,02	0,04	0,00
2002.	39.408	31.913	5.715	1.316	315	79	33	11	26	0
	100%	80,98	14,50	3,34	0,80	0,20	0,08	0,03	0,07	0,00
2003.	38.925	31.696	5.562	1.231	282	94	29	12	19	0
	100%	81,43	14,29	3,16	0,72	0,24	0,07	0,03	0,05	0,00
2004.	40.210	33.009	5.537	1.246	272	90	31	16	9	0
	100%	82,10	13,77	3,10	0,68	0,22	0,07	0,04	0,02	0,00
2005.	42.248	34.493	5.985	1.378	271	76	28	7	10	0
	100%	81,64	14,17	3,26	0,64	0,18	0,07	0,02	0,02	0,00
2006.	41.323	33.875	5.729	1.302	274	85	29	12	17	0
	100%	81,98	13,86	3,15	0,66	0,21	0,07	0,03	0,04	0,00
2007.	41.711	34.197	5773	1338	285	71	21	11	15	0
	100%	81,99	13,84	3,20	0,68	0,17	0,05	0,03	0,04	0,00
2008.	43.336	35.329	6.221	1.347	320	75	21	14	9	0
	100%	81,52	14,36	3,10	0,74	0,17	0,05	0,03	0,02	0,00
2009.	44.068	36.471	5.887	1.276	306	79	29	6	14	0
	100%	82,76	13,36	2,90	0,69	0,18	0,07	0,01	0,03	0,00
2010.	42.694	35.525	5.572	1.217	271	61	29	8	11	0
	100%	83,22	13,05	2,85	0,63	0,14	0,06	0,02	0,03	0,00

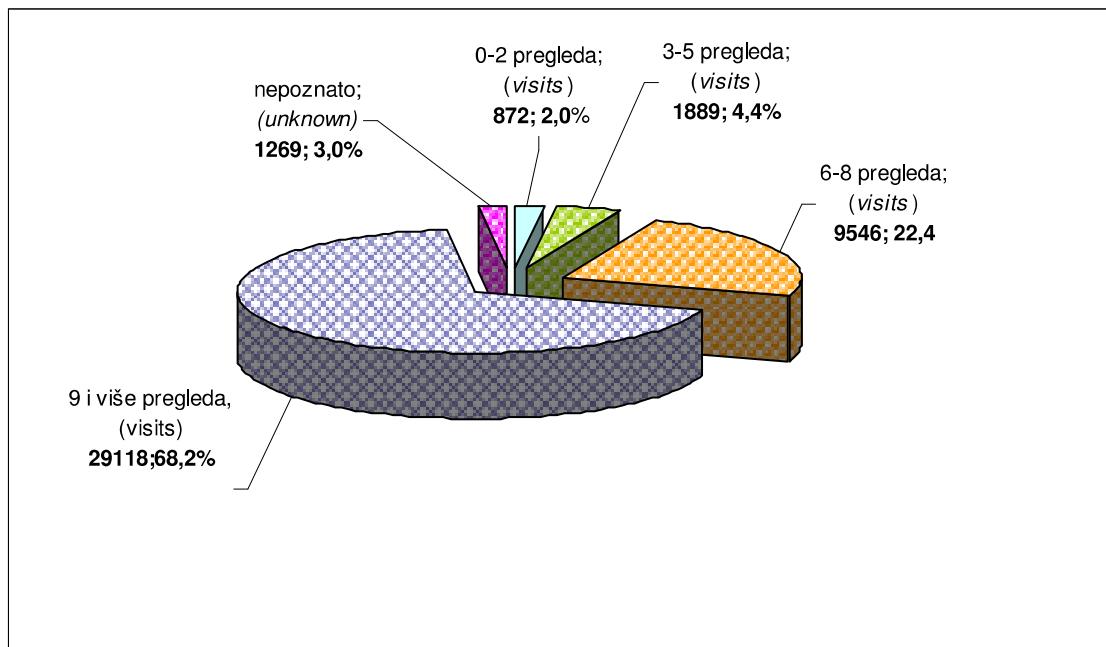
Tablica - Table 5. RODILJE PREMA ISHODU TRUDNOĆE U RAZDOBLJU OD 2001. DO 2010. GODINE -
Childbearing women by outcome of pregnancy in the period 2001-2010

Godina Year	Broj djece u porodu <i>No. of children in a delivery</i>	Broj roditelja <i>No. of mothers</i>	% <i>%</i>	Živorođenih <i>Liveborn</i>	U K U P N O	
					T O T A L <i>%</i>	Mrtvorodnih <i>Stillborn</i>
2001.	jedno - single	38.229	98,87	38.020	97,77	209
	dvoje - twin	423	1,09	826	2,12	20
	troje - triplet	12	0,03	34	0,09	2
	četvero - quadruplet	2	0,01	7	0,02	1
	ukupno - total	38.666	100,00	38.887	100,00	232
2002.	jedno - single	38.904	98,72	38.699	97,48	205
	dvoje - twin	489	1,24	954	2,40	24
	troje - triplet	15	0,04	45	0,12	0
	ukupno - total	39.408	100,00	39.698	100,00	229
2003.	jedno - single	38.460	98,81	38.263	97,66	197
	dvoje - twin	457	1,17	895	2,27	19
	troje - triplet	8	0,02	23	0,06	1
	ukupno - total	38.925	100,00	39.181	100,00	217
2004.	jedno - single	39.741	98,83	39.540	97,70	201
	dvoje - twin	461	1,15	906	2,24	16
	troje - triplet	8	0,02	23	0,06	1
	ukupno - total	40.210	100,00	40.469	100,00	218
2005.	jedno - single	41.695	98,69	41.474	97,41	221
	dvoje - twin	543	1,29	1.071	2,52	15
	troje - triplet	10	0,02	29	0,07	1
	ukupno - total	42.248	100,00	42.574	100,00	237
2006.	jedno - single	40.845	98,84	40.646	97,71	199
	dvoje - twin	464	1,12	913	2,19	15
	troje - triplet	12	0,03	33	0,08	3
	četvero - quadruplet	2	0,00	8	0,02	0
	ukupno - total	41.323	100,00	41.600	100,00	217
2007.	jedno - single	41.115	98,57	40.941	97,16	174
	dvoje - twin	572	1,37	1123	2,67	21
	troje - triplet	23	0,06	69	0,16	0
	četvero - quadruplet	1	0,00	3	0,01	1
	ukupno - total	41.711	100,00	42.136	100,00	196
2008.	jedno - single	42.711	98,56	42.528	97,15	183
	dvoje - twin	606	1,4	1.192	2,72	20
	troje - triplet	19	0,04	56	0,13	1
	ukupno - total	43.336	100,00	43.776	100,00	204
2009.	jedno - single	43.450	98,60	43.283	97,24	167
	dvoje - twin	599	1,36	1.176	2,64	22
	troje - triplet	18	0,04	52	0,12	2
	četvero - quadruplet	1	0,00	4	0,01	0
	ukupno - total	44.068	100,00	44.515	100,00	191
2010.	jedno - single	42.001	98,4	41.822	96,7	179
	dvoje - twin	663	1,55	1.302	3,0	24
	troje - triplet	28	0,07	80	0,2	4
	četvero - quadruplet	2	0,00	5	0,1	3
	ukupno - total	42.694	100,00	43.209	100,0	210

Tablica - Table 6. ŽIVOROĐENA DJECA PREMA DOBI MAJKE I TEŽINI PRI ROĐENJU 2010. GODINE -
Liveborn by birthweight and by age of mother in 2010

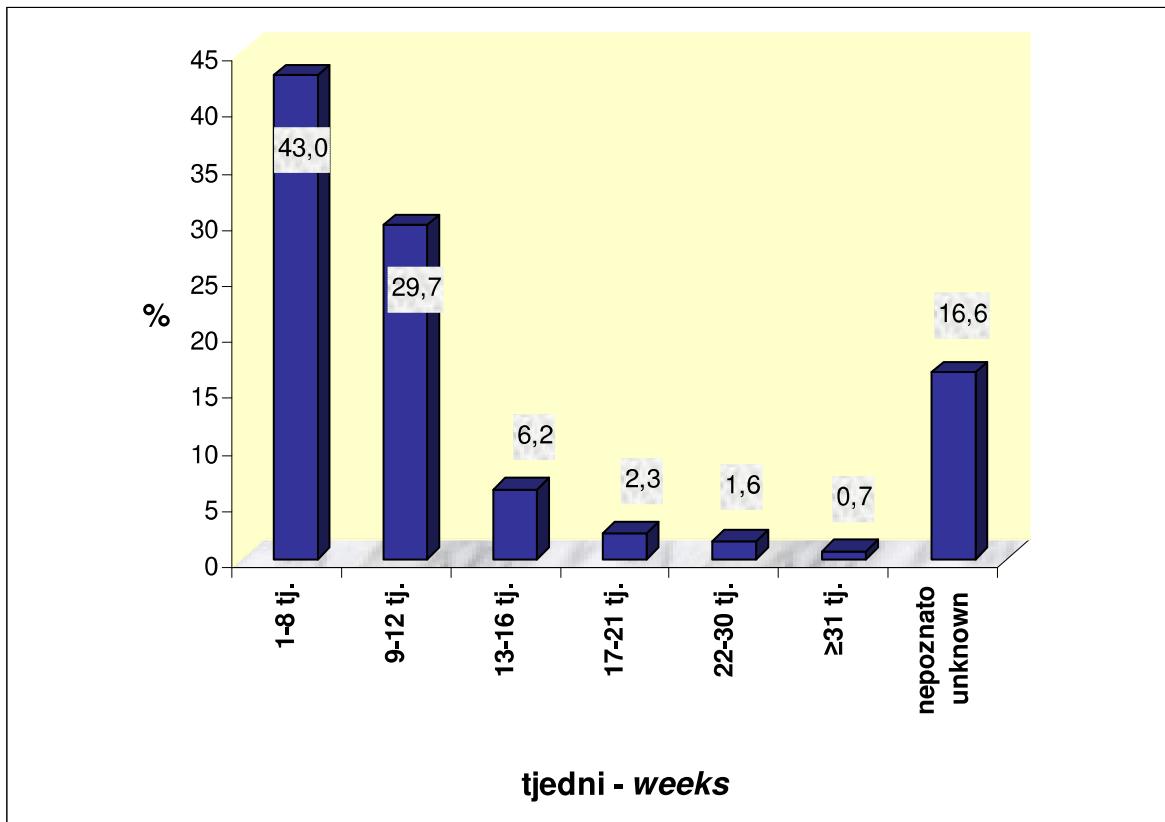
TEŽINA /grama/	UKUPNO	DOB RODILJE (god.)									
		< 15	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	> 50	
Birthweight (g)		AGE OF MOTHER (yr)									
Ispod – Under 499	7	0	0	0	3	2	2	0	0	0	
	%	0,00	0,00	0,00	42,86	28,567	28,57	0,00	0,00	0,00	
500- 999	116	0	4	16	41	39	9	7	0	0	
	%	0,00	3,45	13,79	35,34	33,62	7,76	6,03	0,00	0,00	
1000- 1499	162	0	9	31	40	44	35	1	0	0	
	%	0,00	5,56	19,14	24,69	27,16	21,60	0,62	0,00	1,23	
1500- 1999	373	0	16	61	116	104	56	17	2	0	
	%	0,00	4,29	16,35	31,10	27,88	15,01	4,56	0,54	0,00	
2000- 2499	1.279	0	71	198	396	365	193	37	6	0	
	%	0,00	5,55	15,48	30,96	28,54	15,09	2,89	0,47	0,00	
2500- 2999	5.854	2	305	1.124	1.946	1.627	673	128	12	0	
	%	0,03	5,21	19,20	33,24	27,79	11,50	2,19	0,20	0,00	
3000	15.826	8	602	2.932	5.509	4.521	1.873	300	10	0	
3499	%	0,05	3,80	18,53	34,81	28,57	11,83	1,90	0,06	0,00	
3500- 3999	14.375	3	385	2.440	5.128	4.362	1.683	292	10	0	
	%	0,02	2,68	16,97	35,67	30,34	11,71	2,03	0,07	0,00	
4000- 4499	4.490	0	95	645	1.514	1.487	619	104	5	0	
	%	0,00	2,12	14,37	33,72	33,12	13,79	2,32	0,11	0,00	
> 4500	727	0	12	100	235	244	108	19	0	0	
	%	0,00	1,65	13,76	32,32	33,56	14,86	2,61	0,00	1,24	
Ukupno	43.209	13	1.499	7.547	14.928	12.795	5.251	905	45	0	
- Total		%	0,03	3,47	17,47	34,56	29,61	12,15	2,09	0,10	0,00
										0,52	

Slika - Figure 1. RODILJE PREMA ANTENATALNIM PREGLEDIMA U 2010. GODINI – Childbearing women by antenatal examinations, 2010

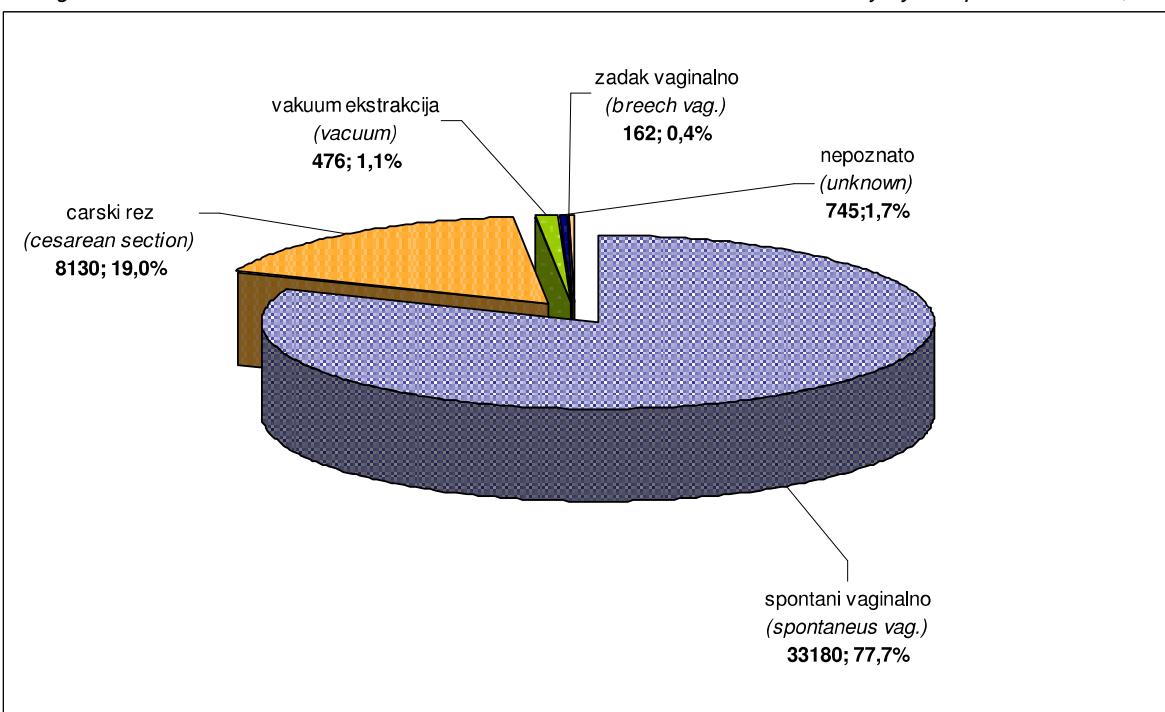
Slika - Figure 2.

RODLJE PO VREMENU PRVOG PREGLEDA U 2010. GODINI – Childbearing women by time of first examination, 2010

Slika - Figure 3.

PORODI PO NAČINU ZAVRŠETKA U 2010. GODINI – Delivery by completion method, 2010

Slika - Figure 4.**PERINATALNO UMRLI PREMA UZROCIMA SMRTI U 2010. GODINI – Perinatal deaths by cause of death, 2010**